

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Rvperto Abbate Hvivs Monasterii Qvinto, Qvi præfuit annis XIII.
mensibus II. & de gestis circa præsens monasterium.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Trithemio

Opera
Historia

annos propter feruentissimum zelum disciplinae regularis Prior sub abbate Baldemaro constitutus, verbo & exemplo se cunctis imutabilem exhibuit, & monastica conuersionis integritatem inuiolabilem custodiuit. Omne tempus quo Prior exstitit, per annos videlicet XIII. aut in scripturis sanctis quantum potuit, aut in orationibus cultuque diuinae laudis expendit. Otium summopere semper fugiebat, sciens scriptum: *Quotum in desiderio est omnis ausus &c.* Propterea se vtiliter omni tempore confuevit ne per otium virtus aditus patefceret. Erat autem (sicut diximus) in scripturis vtriusque scientiae valde eruditus, & semper naturali subleuatus ingenio cum exercitatione continua doctior quotidie fiebat, suoque exemplo & instituto etiam fratres, qui videbantur ad discendum magis idonei, ad amorem & studium literarum prouocabat. Ordinatus autem abbas cum & temporalium rerum & spiritualium iam cogereur habere rationem, ita se vtrouique diligentem & sollicitum exhibuit, vt eum ad vtrumlibet natum iurares.

Dissensio inter episcopum Wormaciensem eiusque suos super diuersis negotijs & libertatibus ecclesiasticis. His se immiscuerunt Emicho comes de Liningen, & Wertherus de Bolandia, cum sequacibus suis, quibus & comes de Sponheim praeiuit auxilia sua.

Hoc ipso anno quo Rupertus abbas electus est, graues dissensiones fuere exorta inter episcopum Wormaciensem eiusque suos super diuersis negotijs & libertatibus ecclesiasticis. His se immiscuerunt Emicho comes de Liningen, & Wertherus de Bolandia, cum sequacibus suis, quibus & comes de Sponheim praeiuit auxilia sua.

M C C.

Conradus archiepiscopus Moguntinus Vngariam intrauit, ad reformandam pacem inter duos fratres Hemmeradam & Andream de regno contententes: qui facta concordia inter eos cum remeare disponderet, in partibus Austriae in territorio Pataviensi carnis debitum soluit, cuius cadauer celebratis exsequijs Wolferus eiusdem loci episcopus ad Moguntiam honorifice deuexit, & ibidem sepeliri fecit.

Conradus archiepiscopus Moguntinus Vngariam intrauit, ad reformandam pacem inter duos fratres Hemmeradam & Andream de regno contententes: qui facta concordia inter eos cum remeare disponderet, in partibus Austriae in territorio Pataviensi carnis debitum soluit, cuius cadauer celebratis exsequijs Wolferus eiusdem loci episcopus ad Moguntiam honorifice deuexit, & ibidem sepeliri fecit.

Dissensio propter archiepiscopatum inter Lupoldum & Sifridum. Sifridus bello & autoritate auxilium superius se archiepiscopo praeiuit.

Interea grauis dissensio in Moguntia exorta est; quidam enim Lupoldum Wormaciensem episcopum in archiepiscopatum elegerunt; alii Sifridum maioris ecclesiae praepositum praetulerunt, qui exeuntes ciuitatem venerunt ad Bingen, & electionem quam ceperant de praeposito Sifrido, ibidem confirmauerunt. Quod audiens Lupoldus venit in manu valida ex praeposito & fauore Philippi regis, & Sifridum cum electoribus eius exturbauit de Bingen. Cernens autem Sifridus & sui quod minus proficerent, ad Ottonem regem se cum suis contulit, a quo elementer susceptus, ab eo regalia suscepit, & fretus autoritate eius cum exercitu & copiis ad Bingen regreditur, & Lupoldo vix elapso per singulos multos ex parte eius cepit cum oppido. Et sic confirmatus in sede Moguntina Sifridus archiepiscopus praefuit annis fere xxv. Hic Sifridus archiepiscopus in primo pontificatus sui anno Rupertum abbatem nostrum, de quo nobis est sermo, ordinauit Moguntiae in ecclesia sancti Albani, III. Idus Nouembris, qui fuit dies sancti Martini patroni nostri. Alibi reperi quod munus benedictionis a Guidone cardinali Praenestino, apostolicae sedis legato, apud sanctum Pantaleonem Coloniae suscepit, quod & verius esse credo, maxime cum Sifridus pallium necdum habuerit.

Rupertus abbas ordinatur Moguntiae, sed (vixit) Coloniae.

Hic Sifridus archiepiscopus in primo pontificatus sui anno Rupertum abbatem nostrum, de quo nobis est sermo, ordinauit Moguntiae in ecclesia sancti Albani, III. Idus Nouembris, qui fuit dies sancti Martini patroni nostri. Alibi reperi quod munus benedictionis a Guidone cardinali Praenestino, apostolicae sedis legato, apud sanctum Pantaleonem Coloniae suscepit, quod & verius esse credo, maxime cum Sifridus pallium necdum habuerit.

Passagium multorum ad Ierosolimam, inter quos Bertholdus comes de Nuenburg.

Hoc ipso anno multi principes, episcopi & abbates cum infinita multitudine cruce signati ad terram sanctam in seruitium Domini profecti sunt. Inter quos fuit Bertholdus comes de Nuenburg in Brisgau: qui accepta pecunia comitatum suum ecclesiae Argentinensi tradidit in perpetuam possessionem, cum omnibus pertinentijs suis, & ipse cum filio suo profectus est Ierosolimam, ibi in seruitio sepulchri Domini vsque ad mortem perseuerauit; cuius exemplo prouocati multi nobiles & potentes, praedia sua vendentes cum vxoribus & liberis perpetuo seruitio sancti sepulchri se deuouerunt. Lutholdus quoque Basiliensis episcopus similiter profectus est.

M C C I.

Adelbertus comes de Sponheim, Bolandus comes de Flandria.

Adelbertus comes de Sponheim cum multis alijs ad terram sanctam profectus est, & per biennium ibidem Christo militauit. Eodem anno Baldevinus comes Flandriae cum multo apparatu Ierosolimam tendit. Rupertus quoque abbas coenobij, cum esset vir sapiens & prudentissimus, Rector comitatus Sponheimensis cum quibusdam alijs ab Adelberto comite constitutus, prouinciam vsque ad eius reditum satis prouide gubernauit.

M C C II.

Erenfridus frater Prior sextus.

Rupertus abbas Petrum monachum de Bingen, quem ante triennium priore loco suo ordinauerat, depositum nescio ob quam causam, praepositum sancti monachii in monte sancti Ruperti fecit, ad instantiam Sifridi archiepiscopi Moguntini, & Magistrae totiusque conuentus ipsius monasterij. In cuius locum Priorem constituit sextum in ordine a principio foundationis, monachum senem quendam nomine Erenfridum venerabilem virum, qui

qui prioratus officium strenue gessit annis v. & bonam disciplinam seruauit.

Eodem anno Conradus episcopus Herbipolensis imperialis aulae Cancellarius, cum vitia impiorum constantius argueret, à Bodone & Henrico militibus de Rabenspurge & seruitoribus eorum Heraldo & Conrado, in ciuitate Herbipolensi in via publica iv. Non. Decembris crudeliter occisus est, cui Henricus (dictus *Casus*, propterea quod casum in delicijs habebat) successit. Homicida Romam petentes, durissimam ab Innocentio tertio Papa poenitentiam susceperunt, quæ in bulla eiusdem papæ continetur.

Conradus episcopus Herbipolensis occiditur. Et successit Henricus Kase.

M C C I I I .

Adelbertus comes Sponheimensis de transmarinis partibus reuersus, multorum sanctorum reliquias ad nos detulit; & Rupertus abbatem, quem interea procuratorem suum deputauerat, multis xenijs donauit: per cuius munificentiam Auyven villulam, non longe à Monzecha, cum familia, terra, iurisdictione, iustitia, pascuis, syluis, aquis, piscationibus, venationibus, & omnibus prouentibus seu attinentijs suis in ius & proprietatem huius monasterij perpetuam donauit, cum Scultero, Scabinis & optimatibus.

Adelbertus comes reuertitur. Villa Auyven obtulit nobis.

M C C V I .

Hoc anno pridie calend. Martij, hora diei x. eclipsis solis fuit satis horrenda. Nam plures humanum caput in sole se tunc uidisse testabantur. Alia quoque multa signa in sole, & stellis, & aere isto tempore apparuerunt.

Eclipsis solis.

Rupertus abbas considerans magnum sapientiæ oriri monachis periculum animarum ex cohabitatione mulierum etiam Deo consecratarum, de consilio fratrum suorum statuit, quod nulla deinceps soror ad inclusorium iuxta præsens cœnobium nostrum recipere, ne qualibet occasione posteris fieret in ruinam animarum, & sic nulla deinceps fuit suscepta. Erant enim eo tempore adhuc sex in inclusorio, quarum duæ post aliquot annos obierunt, & quatuor reliquæ sub Iuano abbate ad montem sancti Ruperti transferunt, sicut infra suo tempore dicemus, cum ad annum xi. Iuani abbatis peruenerimus.

Claustra nostra edificata cepit.

M C C V I I I .

Erenfridus sextus Prior huius monasterij hoc anno moritur in die sancti Andreae apostoli, vir bonus & regularis disciplinæ amator præcipuus, qui verbo & exemplo fratribus suis monita salutis studiosissime impendebat: Post quem Iuanus monachus huius cœnobij, non infime natus, Prior septimus in ordine cõstitutus est per Rupertum abbatem, cui & in abbacia successit. Fuit autem Prior annis ferme v. vsque ad mortem abbatis Ruperti.

Erenfridus Prior 6. moritur. Iuanus Prior 7.

Hoc anno Philippus rex Romanorum occiditur apud Babenberg, per Ottonem Palatinum comitem de Wittelsbach, cui Otto dux Brunoniuici, immediate per electionem Principum in imperio succedens, paucis annis, utpote tribus, regnauit.

Philippus rex occiditur. Otto eligitur.

M C C X .

Cœnobium nostri ordinis sanctimonialium diui Ruperti iuxta Bingen ab altera parte, per dissensionem duarum pro magisterio contendentium, magnam hoc tempore iacturam sustinuit. Fuerunt enim duæ in dissensione electæ, quarum altera Gertrudis filia Emelrici militis de Moguntia, altera vero Beatrix filia comitis de Hohenfels fuit. Tandem concordia inter eas facta per Rupertum abbatem nostrum, abbatem quoque S. Disibodi ex iussione Sifridi archiepiscopi Moguntini, ambæ cesserunt, & tertia in earum locum surrogata est.

Dissensio monialium S. Ruperti.

Eodem tempore Hermannus Lantgrauus Thuringiæ, Friderici regis quondam filium eligi procurauit in regem Romanorum contra Ottonem, & secuta sunt multa mala, seditiones, incendia & bella, quæ vsq; ad mortem Ottonis durauerunt.

Fridericus.

M C C X I .

Hoc anno Sifridus archiepiscopus Moguntinus, iussu & imperio papæ Innocentij tertij Ottonem Imperatorem per totam Alemanniam vbique denunciavit excommunicatum.

Otto Imperator excommunicatur.

Vnde commotus Henricus comes Palatinus Rheni, frater Imperatoris, cum duce Brabantia, comite in Sponheim, & cæteris nobilibus Lotharingiæ ac istarum partium, totum episcopatum Moguntinensem circa festum sancti Michaelis incendio & rapina vastauit, nihil præter ciuitates & castra intactum relinquens, sed omnia destruens.

Henricus comes Palatinus Rheni vastat archiepiscopatum Moguntinum.

M C C X I I .

Hoc anno iv. calend. Martij magnum contigit miraculum in villa, quæ Vallis virt-

Trithem

Oper
Histor

Mortuus
renouit &
miranda
prædicauit.

rum, vulgariter Mannendal, non procul abhinc sita, nuncupatur. Fuit in ea vir quidam bonus & honestus, nomine Adelbertus, habens uxorem & liberos, quos labore manuum suarum nutrebat. Is cum esset annorum LXXI. febres acutissimas incidit, quibus paulatim sese augmentantibus, morti videbatur esse vicinus. Confessus igitur & Sacramentis præmunitus ecclesiasticis ad extrema deuenit, & die præfata iam sole occidente, rebus humanis excessit. Mortuus itaque sic iacuit tota nocte, amicis circa corpus exanime funeralsia cum lacrimis ex more peragentibus. Mane autem facto, oriente iam sole, cum paratis omnibus quæ ad sepulturam necessaria videbantur, iam iam esset sepeliendus, subito coram omnibus qui aderant uiuus resedit, cumque fugerent omnes, surrexit etiam ipse de loco in quo iacebat, festinoque cursu ad ecclesiam pergens, usque ad nonam horam diei, fixus in oratione permanens, nec ullum interrogantibus dare responsum voluit. Cum autem ab oratione tandem se eleuasset, circumspiciens multitudinem vidit astantem, mirantemque & interrogantem quid circa eum ageretur. Et respondit: *Hoc Deus benefecit. Vae stultitie hominum! vae impietati! quam acerba sunt quæ manent eos post hanc vitam!* Accedens autem interea Pastor ecclesiæ ipsius Vdo nomine, qui & Archipresbyter fuit, vir doctus, religiosus actimens Deum dixit: *Quid est Adelberti tuis sine mortuus? Mortuus eram, inquit, & per misericordiam Dei sum uiuens, sicut antea fui, sed aliter mihi deinceps uiuendum quam antea erit.* Cui Pastor: *Vidistine aliquid de futura vita? Vidi, inquit, & multa & horrenda.* Cumque rogaretur ut vita ediceret, respondit: *Lex mihi imposita, sine qua nec dicere nec facere aliquid possum.* Reductus autem in domum Pastoris, dixit ad eum: *Domine Pastor insus sum vobis aperire & dicere omnia, quæ vidi & audiui & non possum omni populo, ne magnalia & secreta Dei veniant in derisum his qui secundum carnem sapiunt.* Misit ergo Pastor nuncium huic ad monasterium, & intimaui omnia Ruperto abbati nostro, rogans illum, quatenus ad Mandal venire sine mora, & magnalia Dei dignaretur audire. Qui secum assumpto Iuano Priore, illic concitus perrexit, aduocatisque paucis ex villanis, quot Pastor ibidem iudicabat idoneos, coram eo qui fuerat mortuus, audituri quid diceret, residebant. Qui aperiens os suum dixit: *Cum grauisima infirmitate orgerer ad mortem, & obtenebratis omnibus sensibus meis sic iacerem, videbatur mihi quasi terra motus fieret maximus, in qua celo & terra concussis fortiter, subito anima mea extra corpus facta quasi ex tenebris ad lucem, nescio quomodo, omnem mundum simul & semel videre quam liquidissime potuerit. O bone Deus quam remota est mortuum opinio à veritate vitæ illius, quæ sequitur post presentem. Anima mea, tunc quidem extra corpus posita, tam lucida fuit, ut omnia quæ in mundo sunt prouincias omnes, ciuitates, castra, villas, gentes, homines, regna, terras, montes, colles, & aquas siue maria, ipsam situm totius vniuersi tam clare conspiceret, omniaque proprie & distincte simul & semel intelligeret, ut nihil unquam in hoc mundo tam bene me intellexisse viderer. Et mirabile est super omnia quod dicturus sum: Cum enim scirem me nec corpus habere, nec oculos, & tamè omnia videre, quæ sunt in toto mundo, non possum iam satis admirari ignorantiam meam, quæ non amplius intelligi quæ tunc intellexi, anima enim spiritus est, & omnia in spiritu mecum sunt acta: & iam nihil eorum amplius aliter intelligere possum, quam si mihi per sensibilia fuissent ostensa.* Ad hoc interruptus verbaliter abbas Rupertus dixit: *Quæ dicis vera intelligimus, nec opus est, hic diutius immorari, cum ratione constet & fide, nihil eorum quæ substantiis separatis aguntur aut patiuntur, ad nostrum intellectum absque sensuum ministerio seu comparatione posse peruenire.* Sed perge dicturus quæ dicere institisti. Continuuauit ergo dicendo: *Cum autem in maxima admiratione ita in me consisterem, vidi subito, quasi à dextris & sinistris, spiritus innumerabiles cum impetu venire ad me: quorum hi qui à dextris venerant, boni spiritus erant, qui vero à sinistris, mali & peruersi. Assumentes autem angeli boni sursum in aera leuabant subito & quasi in momento & ictu oculi. Videbatur autem mihi quod totus aer esset repletus Demonibus, qui tanquam scintille in modum dense nixis volantes omnia replebant. In circuitu autem quocumque respiciebam ignis erat & horribilis flamma, quæ me in tantum cruciari videbatur, ut nullâ huius mundi pena unquam mihi grauior fuerit visa. Insuper & spiritus illi maligni me operentebantur, Angelis defendentibus, & grauisimas mihi flammâs cum accusationibus peccatorum meorum obuias posuerunt. Ductus igitur ad iudicium omnipotentis Dei, cuius sine horrore nequeo remississet, quæ vidi & audiui, nec ego possum dicere, nec mortalis quispiam, qui non ea vidit, credere. Ibi erant omnibus tam malis quam bonis spiritibus nuda, manifesta & aperta, omnia peccata mea, quæcumque vel cogitatione etiam parvissima vel operatione feci in omni vita mea, pro quibus me diuissime accusabant. Sed & ipsa peccata quæ feci, subito ad memoriam mihi venerunt, & nescio quomodo ipsa libro me tam grauius accusabant, ut Demonum accusatio leuior esse videretur. Ea quæ non aestimabam esse peccata, quam grauius ibi ponderentur & puniantur, non est mihi possibile ut dicam. Dicam enim de ne, per quod cetera aestimentur. Contigit annos xx. eunti mihi ad Creutznacht pauperem quendam mendicium obuiare, qui cum interrogasset me de vna, nescio ad quem locum, dixi: Hæc est vna recta ad locum*

tum quo tendis. Progressus ille ad binium à recta via per ignorantiam ad aliud declinauit iter, & per aliquot horas in nemore oberrauit. Quam grauer fuerim accusatus & afflictus pro eo quod cum de biuio non auisauerim, etiam minime inquirentem, si linguas haberem centum eloqui non possem. Aliud quod Decimariorum fraudulenta. moris est debitu ordinem non obseruasse, & unu manipulum ecclesie debitu mihi usurpassem, reposito in locum alio qui videbatur aliquantu vilior fuisse, ipsum reatum meum sacerdoti meo confessus & absolutus ab eo, credebam me iam omnino securum. Sed heu quam misere decepti me confidentia mea. Nam propterea quod illatum damnum ecclesie (quod vix erat quatuor denariorum) etiam absolutus non restitui, proferenda contra me iam fuerat aeterna damnationis sententia, nisi beatiſſima Dei genitrix & S. Maximinus, una cum sanctis Angelis misericordia iudicis interpellasset. Verum tamen ineffabili flammarum incendio sui cruciatus, incipientibus super me Demonibus quasi quosdam manipulos frugum mihi, cum cacinnis insultantibus, visum autem mihi fuit quod plus qua cccc. annis in illo penaliſſimo incendio cruciaretur, & omnes manipuli totius mundi super me proicerentur: cum tamen postea didici, vix ad vnius horae spatium in ipsa tortura fuerim constitutus. Inde per misericordiam Dei liberatus ductus fui per Angelum ad loca pœnarum, ubi tam horrenda, tam inmania & metuenda vidi tormenta, ut ea nullus intellectus mortalium capere, nullaque lingua cuiusquam in mundo dicere possit. Nulla comparatio pœnarum huius Mundi esse potest ad illas pœnas aeternae damnationis, quas vidi apud inferos. Tanta quoque multitudo animarum per illud spatium, quo ego corpore fui exsutus, descendit ad infernum, ut antea non credidisset tot homines in centum annis mori potuisse. Ibi erant episcopi, abbates, Presbyteri, Monachi, & Moniales, cum innumeris & triusque sexus Christianis, quos vix esse in toto mundo credidisset. Porro Ethnicorum & infidelium multitudo infinita fuit sicut nix de caelo, ita cadebant in infernum. O quanta miseria infelicium animarum quam miserabilis eorum gemitus & clamor, quae nunquam cessant ab euulatu, semper vociferantes, Vae Vae Vae vobis, ad quid sus natus super terram venire in hunc locum aeternae damnationis? Vidi interea cuiusdam episcopi animam per Demones trahi in infernum, cum tanto eorum tripudio, ut sit dictu difficile: quae miserabiliter clamabat euulans sine fine. Tanta autem Demonum multitudo circa miseram animam illam diffuderat, ut tot esse Demones nunquam credidisset. Ibi clarissime vidi & cognoui vnius cuiusque animae peccata, quantumcunque parua quae essent in corpore, & sine confessione transiit. Sed & mea delicta & peccata, quae aut neglexi confiteri, aut fui oblitus, omnia subito ad memoria mihi sunt redacta, ut mihi magnam confusionem coram aliis & in meipso generarent. Omnibus enim, sicut mihi, notissima erant tam bona quam mala quae feci, nec quicquam abscondi potest. Multa etiam (sicut dixi) esse peccata grauissima cognoui, quae prius in hac vita nesciui esse delicta. O si scirent homines agricolae & vinitores, cum quanta asperitate & horrendissimis pœnis puniatur dolosa decimatio, & census ecclesiarum & monasteriorum subiectio: potius duplicem decimam soluerent, quam vnius denarii valore ministris ecclesiae subtraherent. Vidi ibi Monachos & Moniales propter parua vel inobedientiam, vel contra superiores displicentiam seu murmuracione, horrendas sustinere pœnas, quas mihi non est possibile eloqui. Episcoporum & praelatorum ecclesiae innumeram multitudinem ibi conspexi, quorum statim peccata cognoui, pro quibus cruciabantur, esse Simoniam, auaritiam, superbiam, fastum, contemptum pauperum, negligentiam curae pastoralis, luxum, & delicias carnis. Clericorum quoque pro iisdem criminibus pœna inestimabiles pene fuerunt, & aliter grauius altero puniebatur pro diuersitate peccatorum. Ibi complures vidi, quos dudum in hac vita cognoui, qui miseris ad me voces pro suffragio emittebant: e quibus alii purgabatur, spem liberationis & futurae salutis certam habentes, alii magis cruciabantur ob id quod nullam liberationis suae certitudinem habebant. Maiorem simplicium & rusticorum multitudinem damnari dicebat propterea, quod fraudem sibi mutuo & maxime ministris ecclesiae in decimationibus, in frugibus, in pascuis, in agris & in aliis faciunt, & illata damna non restitunt, & quod pauca eorum vere & pure confiteantur peccata sua cum vera contritione & firmo emendationis proposito. Sed & hoc asserbat graue subditorum esse peccatum, facta Praelatorum seu ministrorum ecclesiae temere diiudicare, reprehendere, vel eis obloqui, quos DEVS ipse indicabit. Videbatur autem mihi (dicebat) quod in medio terrae magnus & profundissimus esset puteus, plenus animabus, spumantibus flammis, usque ad nubes in altum: ad quem ductus ab Angelo iussus fui introrsicere. O bone Deus? quantas me horror inuasit, cuius si mille annos vixero, nunquam potero obliuisci, cum introrsissem, si tot linguas haberem, quot sunt in mari magno guttula aquarum, minimam eorum pœnam, qui ibi torquebantur, non possem edicere. Vidi enim infinitas animas hominum ibi horribiliter cruciari, & Demones innumerabiles illis commixtos, eosque crudelissime lacerantes. Nihil ibi audiebatur, quam lamentum, & Vae sine intermissione, cum tanta blasphemia in Deum & in omnem creaturam, quod illius remittiſci absque horrore non possum. Tantis erat ibi tumultus, tantus fragor, tanta tempestas, ut si mille orbes simul colliderentur, tam horribiliter strepitum nequaquam efficerent. Plures ibi cognoui quos in hac vita dudum noveram, qui se damnatos in aeternum clamauerunt. Erat enim puteus

erant reuerfus: nec potuiffem illa fpiritaliter ficuti funt, iam in carne aut retiniffem aut vobis reuelaffe, fi ea vidiffem sine adminiculo, fimilitudinem fenfus inducente. Impossibile est enim vt homo mortalis illa videat ficuti funt, verum tamen non satis intelligo nunc in corpore qua extra corpus positus tunc intellexi, sed sum quasi post lucem magnam in deniffimas ignorantie tenebras proiectus. Multa dixit & alia horrenda de poenis inferni & purgatorij, fimul & de gaudijs regni caelorum, quae omnia scribere nimis efferet prolixum: Occulta etiam quorundam hominum peccata, iu-
bente Angelo, vt poenitentiam agerent, eis indicauit, & futura nonnulla, quae postea eue-
nerunt, praedixit. Haec autem quae signauimus Vdo Archipresbyter, Pastor in Mandal co-
teripfit ad notitiam posteritatis. Porro ipse Adelbertus qui fuerat mortuus & reuixit, tam
10 arduum iter poenitentiae assumpfit, vt dubium non fuerit, maiora illum vidiffem tormenta,
quam dixit. Nam vitam solitariam in nemore non procul a Dalen assumpfit, vbi paruam
casam fabricauit ex lignis & luto, in qua vsque ad mortem Domino in magna abstinentia
seruiuit per septem annos, quibus superuixit.

MCCXIII.

Hoc anno xvii. cal. Septemb. obiit Rupertus quintus huius monasterii abbas, ante
gradus presbyterij in thoro sepultus vir per omnia magnificus, qui obseruantiam regula-
ris disciplinae tam in se quam in alijs strenue custodiuit, & multos verbo & exemplo ad iu-
stitiam conuertit. Fuit enim (quem ad modum supra diximus) tam in diuinis scripturis qua
secularibus literis eruditissimus, & praedicator diuini sermonis egregius, & non minus ad
20 regimen temporalium rerum quam spiritalium idoneus, ac prudentissimus in omnibus
quae agenda erant. Non cum sine multis lacrimis fratres sui sepelierunt, cuius maximo
tenebantur amore. Multa enim bona huic monasterio fecit, ampliauit census, & varias
comparauit possessiones, & (quod omnibus est maius) spiritalis vitae sanctimoniam vique
mortem inuolabiliter custodiuit.

Hoc etiam anno S. Mariae de agmes in Leodiensi parochia obiit, mulier sanctissimae
vitae & conuersationis, quae multis miraculis in vita sua claruit. Cuius gesta Iacobus de Vi-
triaco, postea episcopus Achenensis, & postremo Tusculanus sacrosanctae ecclesiae Ro-
mana Cardinalis, qui cruce contra infideles in dioecesi Leodiensi praedicauerat, lucu-
lento sermone conscripsit.

30 DE IVANO, ABBATE HUIUS MONASTERII SPONHEIMEN-
sis sexto, qui praesuit annis xxxix. mensibus tribus, & de va-
rijs gestis illius temporis.

RUPERTO venerabili abbate mortuo (sicut diximus) atque sepulto, conuenientes in v-
num fratres huius monasterij Sponheimensis anno Domini MCCXIII. Indictione pri-
ma. xv. cal. Septembris in abbate vnanimiter elegerunt Iuanum, Priorem huius loci se-
ptimum, virum satis idoneum ad regimen animarum, qui praesuit in abbacia annis xxxix.
& mensibus tribus: fuitque eodem anno ordinatus a domino Sifrido archiepiscopo Mo-
guntino. S. ecclesiae Romanae Cardinali & legato, Moguntiae in monasterio S. Iacobi in fe-
sto S. Michaelis Archangeli. Fuit autem iste Iuanus filius Gotfridi militis de Sponheim,
qui in iuuentute sua sub Adelgero abbate ad seruiendum omnipotenti Deo in hoc mo-
nasterio a parentibus traditus fuit, cum esset annorum x. vel xi. vltimo videlicet anno A-
delgeri abbatis. Crescentibus annis creuit in eo sapientia & scientia scripturarum, in qua
adeo profecit, vt omnes pene coetaneos suos longe superauerit. Tandem sub abbate Ru-
pertho factus est Prior, & annis fere quinque in ipso officio ministravit, quo mortuo (sicut
dictum est) ei in abbacia successit: & erat homo satis peritus tam ad spiritalia quam ad tem-
poralia pertractanda, cuius fama sapientiae longe in prouincia hinc inde fuit diuulgata.
Priorem post se instituit octauum, monachum quendam Iohannem, qui praesedit in Prioratu
30 annis tantum tribus, fuitque nescio quomodo ob causam depositus, quem ad modum suo loco dicemus.

MCCXIV.

Iuanus abbas anno suo primo impetrauit priuilegium a domino Sifrido archiepi-
scopo Moguntino, sedis apostolicae legato, quod posset benedicere vestes & ornamenta
ecclesiastica pro vsu monasterij & ecclesiarum sibi subiectarum.

Eodem anno ad religionem venit Marquardus, frater Iohannis comitis de Spon-
heim, qui multa huic monasterio donata attulit: vixitque pacifice inter fratres, humiliter
& religiose sine querela: sed vtroque pede clauda ita quod difficulter ambulare poterat, &
ob id non fuit multum vtilis mundo, ideoque monachizauit.

Z

Rupertus
abbas S. Mariae
vixit.

Iuanus eli-
gitur.
Ordinatur.

Eius paren-
tes.
Inuentum.

Iohannes fuit
Prior octa-
uus.

Comes fuit
monachus.